

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK ALGILARI¹

Middle School Students' Perceptions Regarding Distance Education

Dr. Can YOLAGİDEN

Bağımsız Araştırmacı, Yozgat/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1363-6206>

Öğretmen. Müberra YOLAGİDEN

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Yozgat/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7763-2757>

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Desen olarak ise tarama deseni kullanılmıştır. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Yozgat ili Boğazlıyan ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada uygun örneklem katılımcıları belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak Kaynar, Kurnaz, Doğrukök ve Şentürk-Barışık (2020) tarafından geliştirilen "Ortaokul Öğrencileri Uzaktan Eğitim Algıları Ölçeği" kullanılmıştır. Elde edilen verilere SPSS programı ile istatistiksel analizler yapılmıştır. Elde edilen veriler normal dağılım göstermiş ve parametrik analizler yapılmıştır. Çalışmanın sonucunda ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının cinsiyete, sınıf düzeyine, annenin ve babanın çalışma durumu göre fark göstermediği fakat internet sorunu yaşayıp yaşamama durumuna göre fark gösterdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan Eğitim, Ortaokul Öğrencisi, Algı

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perceptions of secondary school students towards distance education in terms of various variables. Quantitative research method was used in the study. Scanning pattern was used as the pattern. The research was carried out in the Bogazliyan district of Yozgat in the 2021-2022 academic year. The appropriate sample was used in the study to determine the participants. "Middle School Students' Distance Education Perceptions Scale" developed by Kaynar, Kurnaz, Dogrukök and Sentürk-Barisik (2020) was used as a data collection tool in the research. Statistical analyzes were made with the SPSS program on the obtained data. The obtained data showed normal distribution and parametric analyzes were performed. As a result of the study, it was determined that the perceptions of secondary school students towards distance education did not differ according to gender, grade level, working status of the mother and father, but differed according to whether they had internet problems or not.

Keywords: Distance Education, Middle School Students, Perception

1. GİRİŞ

Gelişen bilim ve teknoloji ile birlikte dünyada internet yaygınlaşmakta ve çevrim içi öğrenme ortamlarının önemi artmaktadır. Her geçen gün çevrim içi görüşmeler, toplantılar ve dersler yaygınlaşmaya devam etmektedir. Bu yaygınlaşma her kademe olduğu gibi eğitim ortamlarında da kendini göstermektedir. Günümüz çağında eğitim ortamlarında teknolojinin kullanılması kaçınılmaz bir hal almıştır (Pierson, 2001). Özellikle 2020 yılında yaşanan COVID 19 pandemisiyle birlikte çevrim içi bu faaliyetlerin önemi daha da artmış ve bu doğrultuda adımlar atılmıştır. Birçok alan değişime ve dönüşüme ayak uydurmuştur. Bu alanlardan biri olan eğitimde ise uzaktan eğitim olarak adlandırılan çevrim içi platformlarda eğitime geçilmiştir.

Uzaktan eğitimin tarihine bakıldığında sadece günümüzde değil geçmişten beri mektup, radyo, kitap, gazete vb. araçlarla yürütüldüğü görülmektedir. Bu sebeple uzaktan eğitim, son yıllarda ortaya çıkan bir yönelim olmayıp bilişim sistemlerinin gelişmesi, uzaktan eğitimin sunulduğu ortamları çeşitlendirmiştir denilebilir (Karakuş vd., 2020). Nitekim küreselleşme ile tüm örgütlerde olduğu gibi eğitim örgütlerinde de

internet tabanlı uzaktan eğitim platformları geniş bir yelpazede şekillenmektedir (Akpolat, 2021). Bu şekillenme çağdaş eğitim anlayışında tek tipten ziyade sürekli değişebilen, birbiriyle bütünleşmiş öğrenme ortamlarının kullanılmasına yönelik uzaktan eğitim gibi esnek yapılardan oluşmaktadır (Jonassen vd., 1995).

Uzaktan eğitim için çeşitli tanımlar mevcuttur. Uzaktan eğitim; televizyon, bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi araçlarla fiziki etkileşim olmadan eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesidir (Clark, 2020). Başka bir deyişle uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrenciler fiziksel olarak aynı yerde olmadığında teknolojinin bu boşluğu doldurmak için kullanıldığı durumlarda yapılan eğitimidir (Willis, 1993). Uzaktan eğitim sürecini İşman (2011) öğrenen ve eğiticinin farklı yerlerde olmasına rağmen iletişim ve bilgi teknolojiler aracılığı ile gerçekleştirilen eğitim biçimi olarak tanımlamaktadır. Bütün bu tanımlar doğrultusunda uzaktan eğitim öğrencilere daha az özerklik ve daha çok esneklik sunarak önceden hazırlanan içeriklere ulaşmayı sağlayan bir öğretim modeli olarak ifade edilebilir (Konca ve Çakır, 2021).

Bütün dünyayı etkisi altında bırakan COVID-19 pandemisi ile birlikte eğitim-öğretimde uzaktan eğitime geçilmiştir. Bütün dünyada olduğu gibi yaşanan salgın sonrasında ülkemizde de eğitimin bütün kademelerinde uzaktan eğitime geçilmiştir. Covid-19 salgını Türkiye’de eğitimin bütün kademelerindeki bütün öğrencilerin eğitim-öğretim faaliyetlerine uzaktan devam etmesi gibi daha önce hiç meydana gelmemiş bir süreci beraberinde getirmiş ve küresel çapta etkilere sebep olmuştur (Karakuş vd., 2020). Bu etkiler eğitim açısından hızlı bir dönüşümü beraberinde getirmiş ve eğitimde çevrim içi olan ihtiyacı gün yüzüne çıkarmıştır. Nitekim pandemi sürecinde yapılamayan yüz yüze eğitimin tek alternatifi haline gelen uzaktan eğitimde (Türker ve Dünder, 2020) öğrencilerin en yüksek faydayı alabilmelerini sağlayacak yeniliklere ve güncellemelere olan ihtiyacı da artırmaktadır (Kaynar vd., 2020).

Uzaktan eğitimin avantajları ve dezavantajları öğretim sürecinde ortaya çıkmaktadır. Uzaktan eğitimin avantajları; ekonomi ve ulaşılabilirlik açısından imkan tanınması, farklı bir öğrenme ortamı tasarımına sahip olması, yüz yüze eğitim ile eşit seviyede veya daha fazla etkili olabilmesi, maliyetin az olması, herkese fırsat eşitliği sağlaması, hayat boyu öğrenme imkânı oluşturması, bireylere eşzamanlı ders yürütme olanağı sunması, derslerde zengin materyal sunulabilmesi, özellikle dezavantajlı gruplara eğitim fırsatı sunması gibi özellikleri uzaktan eğitimi avantajlı kılan faktörlerdir (Chang ve Satako, 2020; Khan ve Williams, 2007; Odabaş, 2003; Traxler, 2018). Pandemi sürecinde de bu avantajlar eğitim öğretim sürecinde kullanılmış ve çevrim içi öğrenme ortamları oluşturulmuştur.

Alanyazın incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik yapılan çalışmalar yükseköğretim öğrencileri (Doğan ve Tatık, 2015), öğretmen adayları (Ateş ve Altun, 2008; Yılmaz ve Güven, 2015) uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin karşılaştırılması (Arbaugh, 2000; Horzum, 2003) uzaktan eğitime ilişkin algılar (Ağır, 2007; Başar, Arslan ve Günsel, 2019; Bozkurt, 2020; Yılmaz ve Güven, 2015) şeklinde olduğu görülmektedir. Alanyazında özellikle küçük yaş grupları ile yapılan çalışmalar oldukça azdır. Ayrıca yapılan bu araştırma öğrencilerin COVID-19 salgını sürecinde almış oldukları uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin ortaya çıkarılması ve gelecekte yapılacak olan uzaktan eğitim uygulamalarına ışık tutması açısından önemlidir (Kaynar vd., 2020). Nitekim öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik sahip oldukları algı ve görüşler, uzaktan eğitimin verimliliğini etkileyen öğelerin başında sayılmaktadır (Başar vd., 2019). Pandemi sürecindeki öğrencilerin bu kavrama ilişkin algıları önemli görülmektedir. Bu bağlamda ergenliğin başında olan ortaokul öğrencilerinin yaşadıkları bu süreci uzaktan eğitim algıları üzerinden incelemenin, alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir.

2. YÖNTEM

2.1. Çalışmanın Deseni

Bu çalışma; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarını araştırmayı amaçladığından, çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Desen olarak ise tarama deseni kullanılmıştır. Katılımcıların düşüncelerinin veya ilgi, beceri, yetenek, tutum gibi özelliklerinin belirlendiği bir konuya ya da olaya ilişkin fazla sayıda birey ile yapılan araştırmalar tarama araştırmalarıdır (Fraenkel ve Wallen, 2006). Bu doğrultuda öğrencilerin algı düzeyi ve algılarının değişkenlere göre nasıl değiştiğini belirlemek için tarama deseninden yararlanılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın ulaşılabilir evrenini Yozgat ilinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında döneminde öğrenim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Boğazlıyan ilçesinde öğrenim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Bu araştırmada rastgele olmayan örneklemden yararlanılmıştır. Bu örneklemin bir türü olan uygun örneklem katılımcıları belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Uygun örneklem, katılımcıların zaman ve mekâna bağlı kalınarak araştırmacının kolay ulaştığı örneklem türüdür (Creswell, 2009). Toplam 216 ortaokul öğrencisi araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Bu araştırmadan elde edilecek sonuçlar ulaşılabilir evrene genellenmelidir. Bu doğrultuda araştırma sonuçlarını genellenebilmesi için ulaşılabilir evrenin en az % 10'u kadar öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Çalışmanın ulaşılabilir evrenindeki ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin sayısı 216 öğrencidir. Öğrenci sayıları Milli eğitim müdürlüğünden alınan sayıya göre belirlenmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma başlamadan evvel alanyazın ayrıntılı şekilde taranmış ve araştırmada kullanılacak ölçekler belirlenmiştir. Ölçekleri belirleme sürecinde fen eğitiminde uzman bir kişinin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda araştırmada veri toplama aracı olarak Kaynar, Kurnaz, Doğrukök ve Şentürk-Barışik (2020) tarafından geliştirilen Ortaokul Öğrencileri Uzaktan Eğitim Algıları Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmış olup ölçeğin güvenilirlik analizlerine ilişkin orijinal ölçekte hesaplanan Cronbach alfa değeri .85 olarak bulunmuş (Yıldırım, 2015) ve bu araştırma için ayrıca hesaplanan Cronbach alfa değeri .82 olarak elde edilmiştir.

2.4. Geçerlik ve Güvenirlik

Bu çalışmada iç ve dış geçerliği sağlamak adına araştırmanın katılımcıları rastgele seçilmiştir. Uygulama öncesinde uzman görüşüne başvurulmuştur. Araştırmaya katılan örneklemin özellikleri açıklanmıştır. Ayrıca veri toplama araçları, verilerin toplanma süreci ve veri analiz süreci ayrıntılı olarak ifade edilmiştir. Ölçeklerin katılımcılara uygulanması bizzat araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiş ve katılımcılarla yüz yüze iletişime geçilmiştir. Uygulama sırasında katılımcılara gerekli açıklamalar yapılmış ve rahat bir ortam sunulmuştur.

Bu araştırmada güvenilirliği sağlamak için kullanılan ölçeklere ilişkin Cronbach alfa değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğe ilişkin hesaplanan Cronbach alfa değeri .82 olarak bulunmuştur. Hesaplanan bu değerlere göre kullanılan bu iki ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğu ifade edilebilir.

2.5. Verilerin Analizi

Çalışma ile ilgili veri toplama araçları uygulama yapıldıktan sonra, araştırmacı tarafından kontrollü bir şekilde bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bilgisayar ortamına aktarılırken veri girişi esnasında her bir forma 1 den başlayarak 216'ya kadar sayı numaraları verilmiş ve bu sıra dâhilinde bilgisayara aktarılmıştır. Aktarma sırasında her bir formda eksiklik olup olmadığı kontrol edilmiş ve bu kontroller sonrasında sıra numarasına göre veri girişi yapılmıştır. Bilgisayar ortamına geçirilen verilere SPSS programı ile istatistiksel analizler yapılmıştır.

İstatistiksel işlemlerin yapılmasında anlamlılık düzeyi .05 olarak belirlenmiştir. Veri toplama araçlarındaki seçenekli puanlar 1 den 5 e doğru şekildedir. Veri toplama araçları için puan aralıkları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Likert Tipi Ölçek İçin Puan Aralıkları

Fen Öğrenimine Yönelim Ölçeği	Fen Bilimleri Kaygı Ölçeği	Puan sınırları aralığı
Kesinlikle katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum	1,00-1,79
Katılmıyorum	Katılmıyorum	1,80-2,59
Kararsızım	Kararsızım	2,60-3,39
Katılıyorum	Katılıyorum	3,40-4,19
Kesinlikle katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	4,20-5,00

Analizlerin yapılması için verilerin normal dağılım gösterip göstermediği kontrol edilmiş ve elde edilen sonuçlar bulgular bölümünde verilmiştir. Ayrıca bu araştırmada alt problemlere ilişkin kullanılan analizler şu şekilde sıralanabilir:

1. Çalışmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları cinsiyet değişkeni bakımından farklılık göstermekte midir?” biçimindeki birinci alt problemi çözümlmek için bağımsız örneklem t-testi analizi yapılmıştır.
2. Araştırmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları sınıf düzeyi değişkeni bakımından farklılık göstermekte midir?” biçimindeki ikinci alt problemi için tek yönlü ANOVA analizi yapılmıştır.
3. Araştırmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları annenin çalışma durumuna göre farklılık göstermekte midir?” biçimindeki üçüncü alt problemi çözümlmek için bağımsız örneklem t-testi analizi yapılmıştır.
4. Araştırmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları babanın çalışma durumuna göre farklılık göstermekte midir?” biçimindeki dördüncü alt problemi çözümlmek için bağımsız örneklem t-testi analizi yapılmıştır.
5. Araştırmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları derse katılım aracı değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindeki beşinci alt problemini çözümlmek için tek yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır.
6. Araştırmanın “ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları internet sorunu yaşama durumu değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindeki beşinci alt problemini çözümlmek için tek yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

Bu kısımda; çalışmaya katılan ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarına ilişkin elde edilen bulgulara ve istatistik verilerine yer verilmiştir. Bulgular kısmı betimsel ve çıkarımsal istatistik olarak iki başlık halinde yürütülmüştür. Betimsel istatistik kısmında verilere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları verilmiştir. Çıkarımsal istatistik kısmında ise bağımsız örnekleme t-testi, tek faktörlü ANOVA sonuçlarına yer verilmiştir.

3.1. Betimsel İstatistiğe Yönelik Bulgular

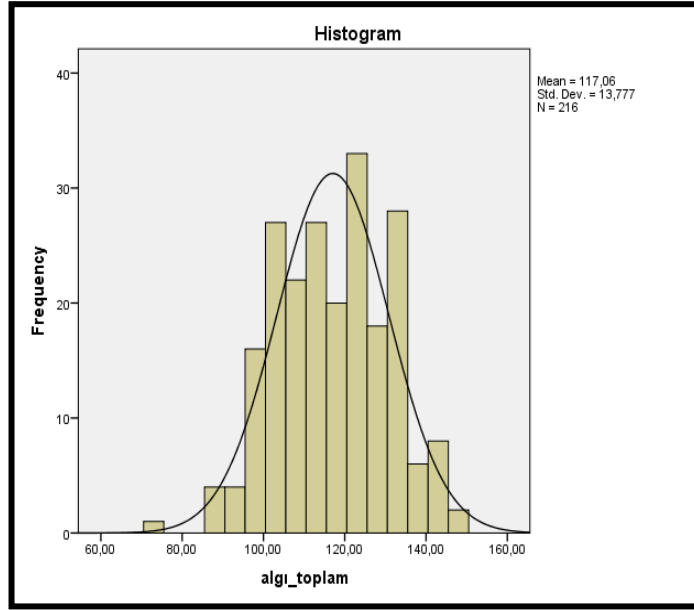
Bu araştırma süresince elde edilen verilerin bulgularının ilk basamağında verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin tespit edilmesi için betimsel istatistik analizler yapılarak başlanmıştır. Bu doğrultuda uzaktan eğitime yönelik algı ölçeğinden elde edilen puanların ortalama, ortanca ve mod değerlerinin birbirine eşit veya yakın olup olmadığı ve basıklık ve çarpıklık değerlerinin (-1) ve (+1) arasında olup olmadığı kontrol edilmiştir. Uzaktan eğitime yönelik algı puanlarının normal dağılım gösterip göstermediğine ilişkin betimsel istatistik bulguları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Betimsel İstatistik Bulguları

Değer	Betimsel istatistik sonuçları
Ortalama	117,06
Ortanca	117
Mod	121
Std. Sapma	13,77
Çarpıklık	-0,06
Basıklık	-0,44

Tablo 1 incelendiğinde ölçekten alınan puanlar için mod, ortanca ve ortalama değerleri birbirine yakındır. Ayrıca basıklık ve çarpıklık değerlerinin (-1) ile (+1) arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgulardan yola çıkarak çarpıklık ve basıklık değerlerinin kritik aralığı aşmamış ve ortalama, mod ve ortancaya ait değerlerin birbirine yakın olması sebebiyle uzaktan eğitime yönelik algı ölçeğinin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Clement, 1999; Fraenkel ve Wallen, 1996; George ve Mallery, 2001).

Ölçeğe ilişkin basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1 ile +1 aralığında olduğu dikkate alınmış ve verilerin normal dağıldığı kabul edilmiştir. Bu doğrultuda çıkarımsal istatistik analizlerinde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Ayrıca ölçeğin normal dağılımını gösteren grafik Şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Öğrencilerin UZYAÖ toplam puanlarına ait normal dağılım grafiği

Şekil 1’de araştırmaya katılan öğrencilerin tamamı için UZYAÖ puanlarının dağılımını gösteren grafik sunulmuş olup Şekil 1’e bakıldığında bütün öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algı puanlarının normal dağılıma yakın olduğu görülmektedir.

3.2. Çıkarımsal İstatistiğe Yönelik Bulgular

3.2.1. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının cinsiyet değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel veriler ile anlamlılık için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Cinsiyet	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	t	p
Uzaktan Eğitim Ölçeği	Kız	107	117,17	13,73	214	0,11	0,90
	Erkek	109	116,95	13,88			

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğinden aldıkları puanlar kız öğrenciler için 117,17 ve erkek öğrencileri için 116,95 şeklindedir. Yapılan analiz sonucunda kız ve erkek öğrenci grupları arasında anlamlı fark bulunmamıştır, $[t(214) = 0,11 \text{ } p=0,90 > 0,05]$. Bu analiz sonucuna göre; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.2.2. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının sınıf düzeyine göre değişip değişmediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel değerler ve ANOVA sonuçları Tablo 3’te verilmiştir. ANOVA analizi yapılmadan önce bu analize ilişkin normal dağılım ve varyansların homojenliği ile ilgili varsayımlar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği ve varyansların homojen olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 3. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Betimsel Değerleri ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	Anne Meslek	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	F	p
Uzaktan Eğitim Ölçeği	Beşinci Sınıf	26	117,19	14,29	3 212	2,18	0,09
	Altıncı Sınıf	27	113,18	12,00			
	Yedinci Sınıf	103	119,33	13,45			
	Sekizinci Sınıf	60	114,86	14,41			
	Toplam	216	117,06	13,77			

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algı ölçeğinden aldıkları puanlar beşinci sınıfta öğrenim görenler için 117,19; altıncı sınıfta öğrenim görenler için 113,18; yedinci sınıfta öğrenim görenler için 119,33 ve sekizinci sınıfta öğrenim görenler 114,86'dır. Ayrıca uzaktan eğitime yönelik algı ölçeğinden alınan puanlar sınıf düzeyi değişkenine göre incelendiğinde en yüksek puanı 119,33 puanla yedinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, en düşük puanı ise 113,18 puanla altıncı sınıfta öğrenim gören öğrencilerin olduğu anlaşılmaktadır. Yapılan analiz sonucuna göre Tablo 3'e göre öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algıları ile sınıf düzeyi arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir, $[F(3,212) = 2,18, p=0,09 >0,05]$.

3.2.3. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Anne Çalışma Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının anne çalışma değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel veriler ile anlamlılık için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Anne Çalışma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Anne Çalışma Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	t	p
Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği	Evet	34	114,23	12,22	212	-1,30	0,13
	Hayır	182	117,59	14,01			

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğinden aldıkları puanlar annenin çalışma durumu olduğunda 114,23 ve anne çalışma durumu olmadığında 117,59 şeklindedir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır, $[t(212) = -1,30 p=0,13 > 0,05]$. Bu analiz sonucuna göre; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları annenin çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.2.4. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Baba Çalışma Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının baba çalışma değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel veriler ile anlamlılık için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Baba Çalışma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Baba Çalışma Durumu	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	t	p
Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği	Evet	204	117,14	13,95	214	0,33	0,73
	Hayır	12	115,75	10,63			

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğinden aldıkları puanlar babanın çalışma durumu olduğunda 117,14 ve baba çalışma durumu olmadığında 115,75 şeklindedir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır, $[t(214) = 0,33 p=0,73 > 0,05]$. Bu analiz sonucuna göre; ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları babanın çalışma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.2.5. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Derse Katılım Aracı Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının derse katılım aracı değişkeni bakımından farklılık gösterip göstermediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel veriler ile anlamlılık için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının Derse Katılım Aracı Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Ölçek	Derse Katılım Aracı	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	t	p
Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği	Telefon	112	116,33	12,91	214	-0,81	0,41
	Bilgisayar	104	117,85	14,66			

Tablo 6 incelendiğinde öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğinden aldıkları puanlar telefon ile katılanlar için 116,33 ve bilgisayar ile katılanlar için 117,85 şeklindedir. Yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı fark bulunmamıştır, $[t(214) = -0,81 \text{ } p=0,41 > 0,05]$. Bu analiz sonucuna göre; öğrencilerin uzaktan eğitim algıları derse katılım aracı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermemektedir.

3.2.6. Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının İnternet Sorunu Değişkenine Göre İncelenmesi

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının internet sorunu yaşayıp yaşamama durumuna göre değişip değişmediği sorgulanmış ve analiz sonuçlarına göre değişkenlere ilişkin betimsel değerler ve ANOVA sonuçları Tablo 7’de verilmiştir. ANOVA analizi yapılmadan önce bu analize ilişkin normal dağılım ve varyansların homojenliği ile ilgili varsayımlar incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda verilerin normal dağılım gösterdiği ve varyansların homojen olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Tablo 7. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının İnternet Sorunu Değişkenine Göre Betimsel Değerleri ve ANOVA Sonuçları

Ölçek	İnternet Sorunu	N	Ortalama	Std. Sapma	sd	F	p
Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği	Hiçbir Zaman	56	119,71	15,88	213	3,20	0,04
	Bazen	143	116,74	12,88			
	Her Zaman	13	109,30	11,22			
	Toplam	216	117,06	13,77			

Öğrencilerin uzaktan eğitim algı ölçeğinden aldıkları puanlar sırasıyla hiçbir zaman internet sorunu yaşamayanlar için 119,71; bazen internet sorunu yaşayanlar için 116,74 ve her zaman internet sorunu yaşayanlar için 109,30’dur. Ayrıca uzaktan eğitim algı ölçeğinden alınan puanlar internet sorunu değişkenine göre incelendiğinde en yüksek puanı 119,71 puanla hiçbir zaman internet sorunu yaşamayan öğrencilerin, en düşük puanı ise 109,30 puanla her zaman internet sorunu yaşayan öğrencilerin aldığı anlaşılmaktadır. Yapılan analiz sonucuna göre öğrencilerin uzaktan eğitim algıları ile internet sorunu yaşama durumları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir, $[F(2,213) = 3,20, \text{ } p=0,04 < 0,05]$. Elde edilen bu farklılaşmanın hangi grup ya da gruplardan kaynaklandığını tespit etmek amacı ile Tukey analizi yapılmış ve sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Öğrencilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Algılarının İnternet Sorunu Değişkenine Göre Tukey Analizi Sonuçları

İnternet Sorunu Yaşama Durumu		X	Ortalamalar arası fark(I-J)	p	
Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği	Hiçbir Zaman	Bazen	116,74	2,97	0,34
		Her Zaman	109,30	10,40*	0,03
	Bazen	Hiçbir Zaman	119,71	-2,97	0,34
		Her Zaman	109,30	7,43	0,14
	Her Zaman	Hiçbir Zaman	119,71	-10,40*	0,03
		Bazen	116,74	-7,43	0,14

Tablo 8 incelendiğinde Tukey analizi sonuçlarına göre internet sorunu her zaman yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitim algıları, internet sorunu hiçbir zaman yaşamayan öğrencilere göre anlamlı derece düşük olduğu görülmektedir. Yani bu doğrultuda internet sorunu yaşamayan öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

4. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde ulaşılan bulgular literatür ışığında tartışılmış ve aynı zamanda ulaşılan sonuçlara yer verilmiştir. Uzaktan eğitim, öğrenenlerin birbirinden ve öğrenme kaynaklarından zaman ve/veya mekân bağlamında uzaktan olduğu, birbirleriyle ve öğrenme kaynaklarıyla etkileşimlerinin uzaktan iletişim sistemlerine dayalı olarak gerçekleştirildiği öğrenme sürecidir (Simonson, 2006). Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını çeşitli değişkenler açısından araştıran bu çalışmadan elde edilen bulguları tartışmak araştırma için önemlidir.

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının cinsiyete göre farklılık göstermediği çalışmanın bulguları arasındadır. Alanyazında yapılan çalışmalar da uzaktan eğitime yönelik cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Kaynar ve diğerleri (2020) ortaokul öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada uzaktan eğitime yönelik cinsiyete göre farklılık tespit etmemiştir. Benzer şekilde Tanyıldız ve

Semerci (2003), Birişçi (2013) ve Karadayı (2021) üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarına yönelik yaptıkları araştırmalarında cinsiyete göre bir farklılık tespit etmemekte ve mevcut araştırmanın sonuçlarını desteklemektedir. Bu araştırmanın sonuçları ile örtüşmeyen alanyazında yapılmış çalışmalar da mevcuttur. Çavuşoğlu ve Acar (2020) yapmış oldukları araştırmada erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre uzaktan eğitimi daha avantajlı olduğunu ifade etmektedir.

Öğrencilerin öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkenine göre uzaktan eğitim algıları incelendiğinde sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Kaynar ve diğerleri (2020) ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitim algılarını sınıf düzeyi değişkenine göre incelemiş ve mevcut araştırmanın sonuçları ile örtüşecek şekilde bu değişkene göre bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu çalışmada sınıf düzeyi noktasında fark çıkmamasının bir nedeni olarak EBA ve uzaktan eğitimin her sınıf düzeyi için eşit olarak uygulanması olabilir. Bu eşitlik her sınıf düzeyine yansımıştır denilebilir.

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları annenin çalışma durumu değişkenine göre incelendiğinde anlamlı fark bulunamamıştır. Ayrıca ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algıları babanın çalışma durumu değişkenine göre incelenmiş ve elde edilen bulgulardan yola çıkarak öğrencilerin algılarında babanın çalışma durumuna göre anlamlı farklılık ortaya konmamıştır. Bu bulgudan yola çıkarak öğrenciler için uzaktan eğitimin dışsal etkilerden (anne ya da baba) etkilenmediği, öğrencilerin kendi motivasyonları yani içsel motivasyonları ile ilerlediği ifade edilebilir.

Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarının derse katılım aracı değişkenine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Kaynar ve diğerleri (2020) ortaokul öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarında mevcut araştırmanın sonuçları ile örtüşecek şekilde öğrencilerin uzaktan eğitim algılarının derse katılım aracı değişkenine göre farklılık göstermediği sonucuna ulaşmıştır. Nitekim bu sonuç uzaktan eğitimde önemli olan katılım aracı olmadığını ortaya koymaktadır. Önemli olan öğrencilerin bağlantı sorunu yaşayıp yaşamaması olduğu düşünülmektedir. Karakuş ve diğerleri (2020) yaptıkları araştırmalarında bu sonucu destekler nitelikte öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının tamamının derslere düzenli olarak katıldıklarını belirtmişler ve ders esnasında yaşanan teknik aksaklıklar sebebiyle bazen derslerin tamamını takip edemediklerini ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algıları internet sorunu yaşayıp yaşamama durumuna göre incelendiğinde anlamlı bir fark bulunmuştur. Bulunan bu sonuca göre internet sorunu her zaman yaşayan öğrencilerin uzaktan eğitim algıları internet sorunu hiçbir zaman yaşamayan öğrencilere göre daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum uzaktan eğitim sürecinde internet sorunu yaşayan öğrencilerin bu sürece dahil olmasında yaşadığı kopukluklar sebebiyle uzaktan eğitim algısında düşüklüğe sebep oluştur denilebilir.

KAYNAKÇA

Ağır, F. (2007). *Özel okullarda ve devlet okullarında çalışan ilköğretim öğretmenlerinin uzaktan eğitime karşı tutumlarının belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.

Arbaugh, J. B. (2000). Virtual classroom characteristics and student satisfaction with internet-based MBA courses. *Journal of Management Education*, 24(1), 32-54.

Ateş, A. ve Altun, E. (2008). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi öğrencilerinin öğrenme biçimleri ve öğrenme tercihleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, (30), 1-16.

Başar, M., Arslan, S., Günsel, E., & Akpınar, M. (2019). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı. *Journal Of Multidisciplinary Studies In Education*, 3(2), 14-22.

Birişçi, S. (2013). Video konferans tabanlı uzaktan eğitime ilişkin öğrenci tutumları ve görüşleri. *Öğretim Teknolojileri ve Öğretmen Eğitimi Dergisi*, 2(1), 24-40.

Bozkurt, A. (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemisi sırasında ilköğretim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik imge ve algıları: Bir metafor analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1-23.

Chang, G.C. & Satako, Y. (2020). *How are countries addressing the Covid-19 challenges in education? A snapshot of policy measures*. 10 Ekim 2021 tarihinde <https://www.gecv.ac.in/uploads/ssip/UNESCO%20snap%20shot%20for%20maintaining%20education.pdf> adresinden erişildi.

- Clark, J. T. (2020). Distance Education. (pp. 410-415). In Edit: (E. Iadanza). *Clinical engineering handbook*. Academic Press. Floransa-İtalya:
- Çavuşoğlu, G., & Acar, K. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri ile Yaşam Boyu Öğrenme Düzeyleri Arasındaki İlişki. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 11(3), 207-220.
- Doğan, S. ve Tatık, R. Ş. (2015). Marmara Üniversitesi uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci görüşleriyle değerlendirilmesi. *Route Educational and Social Science Journal*, 2(1), 247-261.
- Horzum, B. (2003). *Öğretim elemanlarının internet destekli eğitime yönelik düşünceleri (Sakarya Üniversitesi örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Karakuş, N.; Ucuzsatar, N.; Karacaoğlu, M. Ö.; Esendemir, N.; & Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Rumelide Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 220-241.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., and Barışık, C. Ş. (2020). Ortaokul öğrencilerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Electronic Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292.
- Khan, H., Williams, J.B. (2007). *Poverty alleviation through access to Education: can e-Learning deliver?* (U21Global Working Paper, No. 002/2006) in "Poverty, Poverty Alleviation, and Social Disadvantage: Analysis, Case Studies and Policies", Eds. C. A. Tisdell. New Delhi: Serials Publications.
- Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği*, 17(1), 22-36.
- Pierson, M. E. (2001). Technology practice as a function of pedagogical expertise. *Journal of Research on Computing in Education*, 33(4), 413- 430.
- Tanyıldız, M. & Semerci, Ç. (2003). Çevrim içi eğitim uygulamalarına ilişkin öğretim elemanı ve öğrenci görüşlerinin belirlenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(2) , 197-216.
- Traxler, J. (2018). Distance learning—predictions and possibilities. *Education Sciences*, 8(35), 1-13.
- Türker, A., & DüNDAR, E. (2020). Covid-19 Pandemi sürecinde Eğitim Bilişim Ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 323-342.
- Willis, B. D. (1993). *Distance education: A practical guide*. New Jersey: Educational Technology.
- Yılmaz, G. K. ve Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322. doi: 10.16949/turcomat.75936